

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин боттандырып турар

Тываның автосептеге заводтун коммунистери, комсомолчулары болгаш бүгү ажылчынары СЭКП ТК-ның июль Пленумуна алдар болдурган чарыштың областа эгелекчилери болган. Заводтун коллективни социалистик хүлээделерин эрестиг күүселин шыдаан: Пленумга алдар кылдыр июль 13-не чедир пландан ажыр 200 муң рубльдиң продукциязын бүдүрер, 640 кезек моторларын нормадан ажыр септээр дээн хүлээлгени эрестиг күүсөткөөр.

Улетүрүге болгаш транспортка техниктиг дешишкени дүргөдиринин, эртемниң база техниканың эң чаа чедишкениниң бүдүрүлгеге непердинерин үндөзүн айттырларын чутулашкын көргөн партия Төл Комитетинин июль Пленумунуң шиитпирлерин ол заводтун коммунистери, эр, хөроожөн бүгү ажылчынары амыдыралга боттандырып, сөзүңгө ээ болуп туралар. Чижээ, бо чылдың бес айларында ниити продукция бүдүрер планын колдуун 129,5 хуу күүсеткен. Заводтун коммунистери чүтгө чедип алдынган чүдүлгени демдегеп турар өвөс, хари амылда бар чептерин илеретип, ниитини курааыларын бүдүрүлгеге ажыгылар дээн демиселди мурунку одуруунга туржуп келгенер.

Маана чижек кылдыр заводтун коммунистеринин бо чылдың июльда болган амык хуралын айтып болур. Апаа чүтгө коммунистер өвөс, хари партия келжигүчү өвөс ажылчынар боттарынын санал-оноолорун берген. Партияның амык хуралдарына заводта чылдырып, бүдүрүлгени чутула айттырлар апаа чутулашкын, муракчы ажылчынарнын саналдарын ап турар. Заводта механика цехи бүдүрүлгө планын күүсөдирине шиитпирин ролду ойнаар журулу хиринде-ле, автомашиналарын кезектерин септээр оруулашкын чептес күүсөдүн турарын, ол цехти алдырганын эргежок чутулашкын инженер аш Штаевский чутулашкан. Оң саналын хурал хүлээп алган, боттандырып дирекция чегинге сүмөлөөн. Ол санаа а боттанган: дарганалга ажылчының ийги өлгөзү тургускаан, ол цехти алгыткан, дерилгелерин немөөн.

Заводта чогадыкчылар болгаш чарыкчылар ортугаанга ажылды күүсөдириниче чогуур кичээлгени партия организацианы угаандырып келген. Чыл эгезинден бээр 37 чарыкчы саналдарын киргеп, оларнын иштинден 29-ту бүдүрүлгеге шигеэдип ажылгаан. Чарыкчыларын киргеп өртөктү саналдарын бүдүрүлгеге уаут оруулашкын берип турар. Чижээ, чарыкчылар: дарган эш Зырянов, электрик эш Лобастов олар станоктарга немелде дерилгени тургускаан. Ол чарыкчы санал чылда 20 муң хире рубльдиң камналыгын бээр. Оң ийи инженер эш Самойленковун, электрик эш Парилотовун саналын бугаар ээлек хоолайларын кестирерин, эптээрин

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Коммунистерниң шүгүмчүлелинден

Чая-Хал районда ортумак школаның ажылдына улуг чептериниң барын коммунистеринин чоокта чаа болган өтсөт-соңгудалык хуралы илереткен. Өөредилге-кижииндегилик амыктың айттырларынче школа партия организацианы амаа ханнап кирбөөн. Школаның септелгени доогузда-даа, интернатка болгаш башкылар бажынарына олар мый барык белеткеттин.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Комсомолдун пүтөвказы-биле

Эрткен өөредилге чылында Сут-Хал районунуң ортумак школаларын доослап, бышкан билигиниң аттестадан алган элзээн хей комсомолчулар төрөөн колхозтарда ажылдап турар. Чамдык комсомолчулар колхозтарга болгаш бүдүрүлгө чегинде ажылдаар күзелин илереткен, ынаар чорупкан. Амык үедө 6 комсомолчулар Ак-Довуракта «Тыва даг-дугу» комбинатында тудуунда ажылдап бергенер.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Чогаадыкчы куш-ажылдың кижизи

Эртинге-Булак шаттарының Танды-Уулаже амы дээрде дүштеки хүнчө көрдүгүн ийжигештеринде өк чыраагылаштыр үгөн кукурузага чедер бердикс. Эртежитгөш чедер берген-даа болувакса, амык-иш ишда шагда-ла түдүктөөн тур. Апаа биче каде турган-ла мыйдык солун байдалды эскерип кагдыксыс.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Чогаадыкчы куш-ажылдың кижизи

Эртинге-Булак шаттарының Танды-Уулаже амы дээрде дүштеки хүнчө көрдүгүн ийжигештеринде өк чыраагылаштыр үгөн кукурузага чедер бердикс. Эртежитгөш чедер берген-даа болувакса, амык-иш ишда шагда-ла түдүктөөн тур. Апаа биче каде турган-ла мыйдык солун байдалды эскерип кагдыксыс.

Тайбың — кижилерге эң-не үнелиг

Бо хүнерде миллион-миллион совет кижилерин угаан-сагызын турбоэлектрон «Балтикаже» утланган. КНО-нуң Кол Ассамблеязының XV сессиязына киржир Н. С. Хрущевка баштаган совет төлөөлөрүндө чорутуру болгаш совет интеллигенция — улуг-биче-даа кижилер совет улустун төлөөлөрүнүн амыр-менди аждирдырып кичини күзөвшөөн, оң чагай амык хөроожон чедишкенин доостурунга изиг идеяни илеретип турар.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Чогаадыкчы куш-ажылдың кижизи

Эртинге-Булак шаттарының Танды-Уулаже амы дээрде дүштеки хүнчө көрдүгүн ийжигештеринде өк чыраагылаштыр үгөн кукурузага чедер бердикс. Эртежитгөш чедер берген-даа болувакса, амык-иш ишда шагда-ла түдүктөөн тур. Апаа биче каде турган-ла мыйдык солун байдалды эскерип кагдыксыс.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Чогаадыкчы куш-ажылдың кижизи

Эртинге-Булак шаттарының Танды-Уулаже амы дээрде дүштеки хүнчө көрдүгүн ийжигештеринде өк чыраагылаштыр үгөн кукурузага чедер бердикс. Эртежитгөш чедер берген-даа болувакса, амык-иш ишда шагда-ла түдүктөөн тур. Апаа биче каде турган-ла мыйдык солун байдалды эскерип кагдыксыс.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

Тываның автосептеге заводунда партия организацианың масса-политиктиг болгаш организацины ажылды чеди чыл планын, СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шиитпирлерин чедишкенин боттандырып турган. А. ВАСИЛЬЕВ.

ТАРЫЛГАНЫН ЧАА АРГАЗЫ

Москва область. Москванда Күрүне университетинин агробиология станциясынын улуг эртем ажыдакчысы, биология эртемнеринин кандидаты П. В. Юрин хей чалдарда чорудуп келген шинчелдеринин түнелинде чажылгаларын чаа аргазы саналган: курулуштур хейреге хамааржыр, ыччалза-даа өзүмүтүн, үнүжүнүн, назынын, укса салгаар аргаларынын болгаш амьдаларынын байддаларынын талазы-биле бот-боттарындан дыка ылгалып турар үнүштерин чажылгазын бир шөлге харугда чорудар.

Чажылганын кады чорудар аргазын көдөз ажылгынын яныз-бүрү култураларына — кукурузага, ызыл-таска, картофельге, морковка, капустага шепел көргөн эки түнелдерин берген. Дүжүктүрү бедээ, күш-ажылдын чарыгалдары кыздырылган. Кукурузанын эрде чажыр кылдыр арозивастан үрөсинеринин болгаш орай чажыр кылдыр арозивастан үрө-

Атомнуг бомбаның шенээшкенинин айыылындан

Бистин областың экранарында «Ах хан» деп уран-течен кино үнүп эгелен. Ол кинону Герман Демократтыг Республикага чогаалчы Харальд Хаузеринин шенинге үндөзүш үндүргөн. Ук кино АКШ-ка атомнуг бомбаның шенээшкенинин түнелинде радиоактивтиг херелли дөшкенинден араан офицеринин дугайын чугаалап турар.

Барын Германияда чурттап турар хөрөнгөтөн, улуг акционер Парохиттиң бажынында аргазлашкын. Мында яныз-бүрү эрге-дужаалыг капиталистерин аразында АКШ-ка атомнуг чепсек өрөшүп тургаш чаа чедип келген майор Манфред Фондер Лос база бар. Ол — хөрөнгөтөн Парохиттиң күдээси. Германияга шериг албаны эрттирип турганы оод «чок өнүү» доктор Коф деп кижин Манфред бодунун кадайы-биле ийилээн тапчылазын дөш музыканы ойнарар. Манфред кадайы-биле ийилээн тапчылап турда ол баксырай бергеш, кадайын салгылар.

Алазым хорутдашкынын тоонайн, Элевора профессор Зольтауга эмнедир-биле ашаан ажаа чедире бээр. Ол бүгүнү кыллары профессорга мынды-ла белем эвес, чүге дизе, саттымчык шпонавар оон бажымындан үнгө-кирген кижилерин чурукка тырттырып ап турар...

Манфред радиоактивтиг херелдерин дөшкенинге алыскаш, «ах хан»-биле аарый бергенин, аарый офицерин чажымы-биле хулап алгаш, оон-биле болган таварылганы профессор шүптүзүн дынап, бүрүн шинчелээшкенин кылган түнелинде тодарар. Бо бүгү түнелди профессор Зольтау аарый Манфредке азыт-чажыт чока чугаалаш, чурттаары эвөөс арткап-дыр дээрин аңа-шын сеткили-биле сөглээр.

Мөгө-шырак күш-культура кижин болгай сен, чүге мени салгытын деп кадайы оон айтырар. АКШ-ка атомнуг бомбаның шенээшкенине кирип турганынын үезине оон болган боор деп бодунун аймык-зымышкынын Манфред кадайыга бүтүрүп чогу-биле чугаалаар. Ол АКШ-ка турда думчуудан хан төктүр, бажы дескнер турган. Америк шериг экичлери оон аарын тодаратпанын болгаш ол аарын дугайын кадайыга чагаага бижир дөрге америк ханында бар бажындан болду-май турганын кадайыга ол чугаалаар.

Манфред Фондер Лос араан. Аарыгын чыдагааны билдиргир. Ол америкнаарын «арыг» атомнуг бомбаның шенээшкенинде үнгө радиоактивтиг херелге алыскаш кижин болган.

Чурукта: «Майский» совхозтун «Алешиню» салбырында. Чажылганы кады чорудар арга-биле эстүрген кукурузанын ажап алымышканы. Фото Н. Кулешовтуу. СЭТА-нын фотохрониказы.

ГДР-нин улус палатазында

БЕРЛИН. (СЭТА). Сентябрь 12-де Берлинге ГДР-нин улус палатазынын хуралы болган. Улус палатазынын даргазы И. Дикман хуралды аякыткан, президент Вильгельм Пикке тураскааткан чүгүдү чугаалаарга, оон депутаттар болгаш аалчылар бүт кырынга туруп алгаш дынап эрттиргенер. И. Дикман ажалчын аягынын шыларгагай удуруткучу болгаш күрүне ажыдакчызы Вильгельм Пиктин немец улустун мурнунга ачы-хавыязын бедни-биле түнелээн.

Берлинге ГДР-нин улус палатазынын хуралы болган. Улус палатазынын даргазы И. Дикман хуралды аякыткан, президент Вильгельм Пикке тураскааткан чүгүдү чугаалаарга, оон депутаттар болгаш аалчылар бүт кырынга туруп алгаш дынап эрттиргенер. И. Дикман ажалчын аягынын шыларгагай удуруткучу болгаш күрүне ажыдакчызы Вильгельм Пиктин немец улустун мурнунга ачы-хавыязын бедни-биле түнелээн.

Оод соонда улус палатазы хунуң караангыс айтырымыче — Герман Демократтыг Республиканын Күрүне Советин тургузар дугайында Хооблуун чугаалажып көөрүнчө кирген. Хооблуун дугайын И. Дикман депутаттарын мурнунга тайылбырлаан. Вильгельм Пиктин мөчөөни-биле холбаштыр конституция талазы-биле хечтегер алыры эргежок чугула апарганын ол демдеглээн.

Республиканын Күрүне Совети улус палатазына сонгудаларын чарлар болгаш сонгудалар соонда палатазын баштайгы хуралын база чыылдырар. Ол Совет болза бүтү улустан айтырыгын салыр, улустар аразынын керээстерин күнтүг кылдыр бадыйлар болгаш күш чок болдурар, чурттуу камгалалынын болгаш аймык чок чоруунун айтырыгларын талазы-биле шыгыш шиптирини хулап алыр, шериг, дипломаттыг болгаш өске-даа тускай аттарын тыпсыр, орденнер-биле болгаш өске-даа бедик шаандалар-биле база хуудулар аттар-биле шааннар, кеделер көргүзөр эргени эдилээр болгаш өске-даа ажылдарын кылыр.

ГДР-ниң Күрүне Советин тургузары бистин социалисттик демократияны хөгжүдериңге долауу-биле тааржып турар деп ол онзалар демдеглээн. Бистер бо шиптирини хулап алганымыс-биле бистин чоңун тур-соруун өзүгаар ыччаар кылдып турганымыс ол деп ханымы-биле бүтүрөр бис.

Улус палатазы Хооблуун хулап алганынын соонда ГДР-ниң Күрүне Советин сонгурунчө киришкен. Күрүне Советинин даргазына Вальтер Ульбрихт чалгыс үн-биле сонгутурган.

Күрүне Советинин даргазына, дарганың орадакчыларына, кижигунигеринге болгаш секретарына кандидаттарларын дугайында салды улус палатазынын бүтү-ле фракцияларынын мурнундан И. Дикман кирген.

Вальтер Ульбрихт оод соонда доңчу меделел кылгаш, аңаа идеяны дөш депутаттарга ханымы-биле өөрүп четтиргенин илереткеш, улус палатазынын шиптирини өзүгаар немец улуска үр тайынын хандырар бүтү-ле чүгүдери кылдыр дээрин оларга бүтүртек.

Герман Демократтыг Республиканың Күрүне Советин тургузар дугайында Хооблуунун бирги болгаш ийги омончулазын чалгыс үн-биле ГДР-ниң улус палатазын хулап алган. Хооблу өзүгаар алдыр, Күрүне Советин улус палатазы 4 чыл хуусаалыг сонгуур ужурулг. Күрүне Совети дар-

Улус палатазынын хуралы долаулан соонда хуралга олуршкан даңгык төлөөр болгаш СССР-нин Даңки Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев ГДР-ниң Күрүне Советинин даргазына болгаш кижигунигеринге түрктүн ханымындан байыр чедиргенер.

Олар кыжын канчаар деп бодап турарыл?

Чаа-Хал районунуң культура-чырыдышкын албан черлеринин акылды улуг чепестер бар. СЭКП райкомунун бирөөрү болгаш райкүөскөм дүжүт ажап алымышкынын болгаш күрүнеге тараа салдарынын чугула политиктиг кампанияны-биле холбаштыр культура-чырыдышкын албан черлеринин ажылдакчыларынын ич-чөнгөйин база күнөшкенин олча угландырып, тараажыларын, сипегилерин ортузунга культурамассалыг ажылдары хайымышкынын чорударын айтып, тускай планын бадыйлаан. Мындыг турбуже ол күтөшкөмөй турар.

Көдөз клубтарын, библиотекаларын септегенин доозуп, кышка үлегерлиг белеткээри — чугула сонругланың бирээси. Бо талазы-биле районда чүгле Ленин аттыг колхозтуң баштаар чери көдөз клубтун, библиотеканын ажылыңче иччөнгөйин салган. Оон түнелди клубтун септегени багыт эвес чоруттуган, одаар ыш-биле клубту, библиотеканы хандырган.

Милитаристтерин кем-буруулуг үгүлдегилеринин изин буудалдыр чидирери-биле Боннун чааа офицерин үр хуусаалыг дышталдырып чорударын далажып турар. Ол сонругланы күүседире-биле ийн арынның хөрөнгөтөн Парохиттиң бир «эки дуржудалыг» өмчөгө баарын күдөө-зинге сүмөлээр болгаш ол-ла дораан, ол өмчө-биле душка телефоннажып, ол аарыгын шын тодаратпай, «анаа-ла» «туруп шагыраан-дыр сен, үр хуусаалыг дышталыга чорү» деп сүмөлөөрин баш ууур дамчыды, дүжү-жаап каар. Ол аарыгын тодаралып алдыры-биле Манфред чече хире өмчөлөгөр барбаан дээр! Баш ууур дугурууп каан болганда, өмчөлөгөр тодаргай түнелди аңаа бербес, дыштанып чорутуруп сүмөлээр турар.

Райондун эш Горин директорлаан Кудулура бажымы, райкүөскөмун эш Даваа эргелекчилээн культура кидилин районга ситен кезилдизи «өлөөндө-ле агиткулабрындаан» организастаар дөш чадашкан. сөөлүгү уде «баяныс чок, чүгү-даа бүтпестир, бот-тыныгыр уран чүгүлдү кирижкчириң улбан организастия черлеринин удуртукчулары хостап бербес-тир» деп чыдагаанап турар.

Чамдык колхозтарын баштаар черлери, партия эге организастиялары болгаш көдөз Советтер ол ажылыч киччөнгөй салбайн турар. Чижээ, «Найрал» колхозтуң баштаар чери, партия комитеди болгаш Чаа-Хал көдөз Совет көдөз клубтарын, библиотекаларын ажылы эсербейн турарындан кышка ууур белеткени багай. Урунунуң төвүндө көдөз клубтун септегени замаан чок, оон догандыр чаагайжар, херимээр ажыл эвөөс чак чыдарда чоруттунаан. Оон ужурундан сонгаларын

Колхозтар баштаар черлери, партия организастиялары болгаш көдөз Советтер көдөз культура-чырыдышкын албан черлеринин ажылыч киччөнгөй салып, оларын кышка ууур үлегерлиг белеткээри негеттинип турар.

Бистиң совет кижилер

Иргит Дамдакович Сундуй

Бо кижиниң дугайында чугаа колхоз конторазына эгелээн. Оон харнамын дыка улугды берген, бир эвес артель Уставын өзүгаар барымдалаар болза колхозчу-пенсонер кылдыр шагда-ла үдеттирген турар кижилерин бирээси ол. Иччалза-даа оон күш-ажылчызынын, хей-шиптичи иденкейлинин дугайын дынааан болгаш айтырыгы бистер мадаа сонугурап тургуза берген бис.

Шам мындыг рамаларын чыл буру септеп, немей кылмы-даа турар болду мен ийин! — деп, чазыкчы болду чугаалады. Бажыңче кирер экинчи солагай талакы хажымында ажык верандада 12 улуг сонга рамаларын чаа-ла чазап, эптөөш, кагыт-кагыт кылдыр тургузуп каан. Ону база тайылбырладым:

Колхозтун баштаар черинин чаа конторазын түдүп турар бис. Оон сонгаларына мындыг 30 улуг рамалар херек чүве. Оун чазарын меннээ дааскан. Ам-даа 18-ти кылдыр хей.

Шы-шын, харин! Хоочун коммунист болгай. Черде ычпаш, чоңга бодунуң үлегерлиг чоруун көргүзөр, коммунист хулаалынын күүседир дөш чүтүлдүг ажылдап чорур ирей болбайсык. Ол, ам СЭКП райкомунун кечигүчү болгай-ла — деп, СЭКП-ниң Чаа-Хал райкомунун пропаганда болгаш агитация кидилинин эргелекчиси эш Хунай-оод бистин чугаавыска сонугураалды-биле каттыжа берди.

Чазыкчынын бажыныч бажымысы. Оон өг-бүлөзи-биле ужуражып, мендилежи, таныжып алдымыс.

Бажың болгаш оговор херимеринин деискээрин көргүдөйвис. Мында сардып каан яныз-бүрү ыштарлар сачдыгыш чараш көстүп турар. Ногаа, картофель база тарым каан. Чажың чем хайындар шевергин чадыр бар. Стурга эң баштай-ла кудук казып алган кижини база ол болду. Арыгларын черин чаз кылды каан. Деискээр арыг-шевер. Шынавы-ла ажыл-ишчи кижини дээрин оон каракка көстүп турду.

Иргит Дамдаковичини моон мурнунда көрбөөн кижини ам көрөс: «бодларнын хары чүгү-даа болза 50 шиптинде боор» деп бодап болду, а херек кырында бо ирей ам 66 харлыг.

Оон бажымын шипти-лашты черде шевергин. Мында күш-ажылчы болгаш эзулуг чазыкчынын кижиниң эг-лекселдери, кылдып каан чүгүдери-ле хей. Үш чүс ажыг парник рамаларын шилдөөш, кончуг чурумун, деп-дески кылдыр катташтыр салгылаш, эң кырындан ыш каан турар. Оон септен доозуп каанын ол.

Бажың болгаш оговор херимеринин деискээрин көргүдөйвис. Мында сардып каан яныз-бүрү ыштарлар сачдыгыш чараш көстүп турар. Ногаа, картофель база тарым каан. Чажың чем хайындар шевергин чадыр бар. Стурга эң баштай-ла кудук казып алган кижини база ол болду. Арыгларын черин чаз кылды каан. Деискээр арыг-шевер. Шынавы-ла ажыл-ишчи кижини дээрин оон каракка көстүп турду.

гит Дамдаковичини шаптыгырып турган Хундулел бижиктери: 1948 чылда облүкүскөм. 1956 чылда СЭКП обкомун болгаш облүкүскөм, Октябрь-ның 41 чыл өвөнд СЭКП обкомун болгаш облүкүскөм Хундулел бижиктер-биле оон шаптыгыр болду. СЭКП-ниң Чаа-Хал райкомунун болгаш райкүөскөмун Хундулел бижини бадыт арган. Оон ырай ССР-ниң улус ажыл-агыйын Москвада делегелезинге бир уда чоранын, колхозтун баштаар черинде эртенкиг чүгүдөр-биле хей катан шаптыгып келгенин чугаа аразында билди алдымыс.

Бо бүгү меннээ алдар-дыр ийин, даргалар. Кижини бодун мактангып чүгү дээр боор, мактангыр чорук-рын болгаш берге-даа ажал болду ийин. Бо Ам караан баксырай берген. Иччалза-даа бо мергежөөн ажылымыга ам-даа чеден харлымыга чедир пенсияга кирбейн ажылдап болду боор мен оң. Күш-ажыл — кижиниң кадымын быжыглаар болгай-ла — деп, Иргит Дамдакович ирей сорук киришкенин чугаалады.

Иргит Дамдакович Сундуй «Бурунгаар» колхозтун «Эштеге» МЧЭӨ үезинде бээр организастияларын бирээси. Бо аразында колхозтун ховеру, мал, ногаа ажылдарына — кижигей-не черинге ак-сеткилдиг ажылдап келген. Артель ажыл-агыйын удуртуп-даа турган.

«Шының» тускай корреспондентин. Чурукта: И. Д. Сундуйнун сонга раманын бодунуң бажымынчө веранданын хажылында чураткан турары. Фото В. Улюштуу.

Ол сөөлүгү 5 чылда доктаамал транспортунун херекселдерин база-ла кылдып турар.

Иргит Дамдакович чыл бүрүдө 500—600 күш-хүнүн ажылдап ап, өг-бүлөзинин амьдыралына харылаа арткычылдыг херектинин тып ап келген, а бо чылдын артын сес айларында 400 ажыг күш-хүнүн ажылдаан.

Ол бодунуң урутларынын нези Монгуш Тегеревна Часкал-биле ам 44 чыл чурттап турар. Оларын улуг отлу 40 ажыг, биче уруу 20 ажыг харлыг. Оолдары болгаш урутлары ада-незиниң күш-ажылчы үлегериле багай эвес ажылдап, боттарынын ажы-талун база-ла эки кижиниң бодунуң чуртталар.

«Мынча үр кады чурттап келеш «көрбөөн-даа, көдүрбөөн-даа чок» кырганнар ыйнаан бо» деп боландым.

Арага-дары ижер деп чүве билбес ирей-кадай болду ийин бо. Хостуг шактарын дыка чептүг ажылап турарлар. Иргит Дамдакович амты үде колхозтун партия организастиянын бюрөуңүчү кижигүнү, көдөз Советтин депутаты, колхозтун ревизия комиссиязын кижигүнү. Ол хулаалынын база-ла эки күүседир турар кижин. ылаштың парторга айтырылгаш шиптирлей берген үде, бо-ла чаа саналды көдүрүп үндүрүп көр. Бижикке шырак кижин.

МОНГУШ ТЕГЕРЕВНА өмүнү өзөңнүн ажылыга дузалашыпшаан, урутлары ажаап, бажың ажылын кылдып олар.

Бо ашак-даа, урутларын-даа колхоз бодунуң эгизинге киржин, эки ажылдакчылар дөш мынчаар база сагыш салып олар кижиниң мен ийин. Кижиниң бүтүрү-ле шырайга эки амьдалар ол-ла болгай, урутларым — деп, оон кончуг чөптүг чугаалаанын дыка таарымдымыс.

Иргит Дамдакович Сундуй назыдап кыраан-даа болза бистин Төрөз чуртувуска коммунизм тургузушкунун калбарып чорудуп турар амты үде коммунист эзу-биле ажылдаар, чуртталар болгаш өрөңир деп доозуну барымдалап ажылдап турар эзулуг совет кижилеринин бирээси-дир.

